

Vena saphena magna dublikasyonu

Işık Tuncer, Mustafa Büyükmumcu, Aynur E. Çiçekcibaşı, Ahmet Salbacak

Selçuk Üniversitesi Meram Tıp Fakültesi Anatomi Anabilim Dalı, Konya

Amaç: V. saphena magna'nın greft olarak kullanılmasında damarın anatomik varyasyonları göz önünde bulundurulmalıdır. **Olgu sunumu:** Anatomi Anabilim Dalı rutin laboratuvar diseksiyonları sırasında 47 yaşındaki bir erkek kadavrasında v. saphena magna'nın her iki alt ekstremitede dublikasyon gösterdiği tespit edildi. **Sonuç:** V. saphena magna'nın bu varyasyonunun bilinmesinin, greft olarak veni terapötik amaçla kullanan beyin cerrahları ve kardiyovasküler cerrahlar için önemli olacağı kanaatindeyiz.

Anahtar kelimeler: V. saphena magna, anomali, anatomi

A duplication of great saphenous vein

Objective: We observed a variation of the great saphenous vein which should be taken into consideration when preparing a graft from this vein. **Case report:** A variation of great saphenous vein was observed in a 47-year old male cadaver during a routine dissection at the Department of Anatomy, Faculty of Medicine, Selçuk University. The great saphenous vein in the right lower extremity was coursed upwards as two tributaries along the medial side of the whole femoral region. **Conclusion:** This variation should be kept in mind by every brain surgeon and cardiovascular surgeon who use the great saphenous vein as a graft.

Key words: Great saphenous vein, anomaly, anatomy

Genel Tıp Derg 2002;12(2):105-107

Vücudumuzun en uzun veni olan v. saphena magna ayak sırtının medial kenarında v. marginalis medialis'ten başlar ve malleolus medialis'in önünden geçerek bacağına ulaşır (1-4). Yukarı doğru, medial'de seyrederek, tibia ve femur'un condylus medialis'lerinin arkasından dolanarak uyluğa ulaşır. Uyluk ön bölgesinde medial kenar boyunca yukarıya doğru uzanarak lig. inguinale'nin 3-4 cm. kadar aşağısında hiatus saphenus'tan geçerek v. femoralis'e dökülür. Hiatus saphenus'tan geçmeden önce v. epigastrica superficialis, v. circumflexa iliaca superficialis, vv. pudendae externae'yi drene eder. Genellikle v. saphena magna'ya, v. saphena accessoria medialis veya v. saphena accessoria lateralis eşlik eder (1).

V. saphena magna uyluk üzerindeki seyri boyunca çok sayıda dal alıp aynı zamanda derin venlerle de ilişki kurduğu için alt ekstremitede venöz dönüşünde önemli bir role sahiptir (1). Bu venlerin aorta-koroner

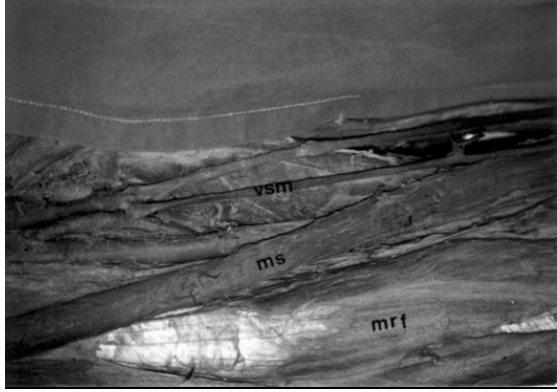
bypass grefti olarak da kullanılabilmesi klinik önemini artırmaktadır (1). V. saphena magna sadece koroner by-pass cerrahisinde değil, serebrovasküler hastalıkların tedavisinde ve periferik damar hastalıklarında da damar grefti olarak kullanılmaktadır (5-11).

Bu çalışmada, her iki alt ekstremitede gözlenen v. saphena magna'nın bir varyasyonu tanımlanarak, klinik önemi tartışıldı.

Olgu sunumu

Selçuk Üniversitesi Meram Tıp Fakültesi Anatomi Anabilim Dalında eğitim amacıyla yapılan rutin diseksiyonlar sırasında 47 yaşındaki erkek kadavrasında her iki alt ekstremitede v. saphena magna'nın dublikasyon gösterdiği tespit edildi. V. saphena magna'ya ait ölçüm verileri kumpas yardımı ile (mm) cinsinden belirlendi. Sağ alt ekstremitede v. saphena magna'nın, ayak sırtından başlayıp malleolus medialis'ten içe doğru kıvrılarak tek dal halinde bacağın ve dizin medial kısmında seyrettiği

Yazışma Adresi: Yrd.Doç.Dr. Işık Tuncer, Selçuk Üniversitesi Meram Tıp Fakültesi Anatomi Anabilim Dalı, 42080, Konya.

Şekil 1. Sağ v. saphena magna varyasyonu.

vf. v. femoralis, **vsm.** v. saphena magna, **ms.** m. sartorius, **mrf.** m. rectus femoris

ve uyluğun medial kenarı boyunca deri ve fascia'nın altından yukarı doğru çıktığı gözlemlendi. Hiatus saphenus'tan 6 cm aşağıda bu vene çapları 5.3, 4.6 ve 4.2 mm olan üç yan dalın katıldığı tespit edildi. Bu üç adet yan dalın katılımından sonra v. saphena magna'nın kalınlığı 6.8 mm idi. Hiatus saphenus'tan 28 cm uzakta bir adet, malleolus medialis'ten 21, 17 ve 12 cm uzakta üç adet olmak üzere toplam 4 adet kapak saptandı. Sağ v. saphena magna'nın yüzeysel ve derin venlerle herhangi bir ilişkisi gözlenmedi (Şekil 1).

Sol v. saphena magna'nın ise, ayak sırtından başlayıp, malleolus medialis'ten içe kıvrılarak, yukarı doğru seyrettiği, dizin medial'inde bir ven ağı oluşturarak, yine dizin medial kısmında çapları 4.1 ve 3.3 mm olan iki dalın birleştiği saptandı. Uyluk bölgesinde v. saphena magna'ya 3.8 mm çapında bir dalın daha katıldığı ve v. saphena magna'nın uyluğun medial kenarı boyunca yukarıya doğru ilerleyip hiatus saphenus'un 2.5 cm altında 2.6 ve 4.2 mm çaplarında iki dal halinde birleşerek v. femoralis'e döküldüğü gözlemlendi. Sol v. saphena magna'da; uylukta iki adet, bacakta üç adet olmak üzere toplam 5 adet kapak saptandı. Uyluktaki kapaklar hiatus saphenus'tan 4,9 cm, bacakta kapaklar malleolus medialis'ten 23, 15 ve 11 cm ileride idi (Şekil 2). Sol v. saphena magna'nın uyluk ve diz seviyesinde derin venlerle, diz seviyesinde ise yüzeysel venler ile ilişkisi tespit edildi.

Şekil 2. Sol v. saphena magna varyasyonu.

vf. v. femoralis, **vsm.** v. saphena magna

Tartışma ve sonuç

V. saphena magna, son yıllarda sentetik damar materyalleri ve a. mammaria interna kullanımının artmasına rağmen, koroner arter by-pass cerrahisinde hala en popüler olarak kullanılan damardır (5). Bizim olgumuza benzer bir olgu Gundersen (6) tarafından rapor edilmiştir. Diz seviyesinin 8 cm yukarısında iki adet dalın birleşerek v. saphena magna'yı oluşturduğu ve benzer şekilde hiatus saphenus'un 10 cm altında bu vene iki dalın daha katıldığı bildirilmiştir. Lajos ve Espersen (7) de benzeri olgular tanımlamışlardır. V. saphena magna'ya ayak bileğinden ortalama 14.2 ve 20.4 cm uzaklıkta iki dalın katıldığı ve ayak bileğinden 12.7, 21.1 ve 25.4 cm uzaklıkta üç kapağın gözlemlendiği belirtilmiştir. Papadopoulos ve ark (8)'nin bulguları da bizim bulgularımız ile uyumluydu. V. saphena magna'nın uzunluğunu toplam olarak ortalama 68.6 cm, uylukta ise ortalama 34 cm bulmuşlardır. Bizim olgumuzda v. saphena magna sağ alt ekstremitede toplam 74 cm, uylukta 36 cm, sol alt ekstremitede toplam 80 cm, uylukta 38 cm olarak tespit edilmiştir.

V. saphena magna'nın varyasyonlarından bir tanesi de dublikasyon olup, bu venin dublikasyon insidansı değişmektedir. Bu insidans uylukta % 8, dizde % 15, bacakta da % 43 oranında bildirilmiştir (9). Bu tip anomaliler greft için kontrendike değildir. Gaylis (9) altı vakada duplike v. saphena magna'yı kullanmış ve duplike v. saphena magna'nın greft için kontrendike olmadığını bildirmiştir.

Sonuç olarak, v. saphena magna greft olarak kullanılacağında varyasyon tiplerinin göz önünde bulundurulmasının faydalı olacağı kanaatine varılmıştır.

Kaynaklar

1. Tanyeli E, Yıldırım M, Soyluoğlu İ. Vena saphena magna'nın dökülme yeri ve aksesuar v. saphena magna sıklığı. *Morfoloji Derg* 2001;9:9-11.
2. Çimen A. *Anatomi*. 5. baskı. 1995.
3. Arıncı K, Elhan A. *Anatomi*. 2. baskı. Ankara: 1997.
4. Dere F. *Anatomi*. 2. baskı. Adana: 1990.
5. Nair U, Griffiths G, Lawson R. Postoperative neuralgia in the leg after saphenous vein coronary artery bypass graft: A prospective study. *Thorax* 1988;43:41-3.
6. Gundersen J. Local bipartition of the femoral portion of the greater saphenous vein. *Vasa* 1985;14:166-7.
7. Lajos T, Espersen C. Anatomical considerations of the venous drainage of the lower extremities: Clinical implications. *J Surg Res* 1983;34:1-6.
8. Papadopoulos NJ, Sherif MF, Albert EN. A fascial canal for the great saphenous vein: Gross and microanatomical observations. *J Anat* 1981;132:321-9.
9. Gaylis H. The duplicated saphenous vein in femoropopliteal bypass grafting. *Surgery* 1970;67:277-8.
10. Sundt T. Principles of preparation of vein bypass grafts to maximize patency. *J Neurosurg* 1987;66:172-80.
11. Karabulut AK, Üstün ME, Uysal İİ, Salbacak A. Saphenous vein graft for bypass of the maxillary to supraclavicular internal carotid artery: An anatomical short study. *Ann Vasc Surg* 2001;15:548-52.